

3. Карабан В. І. Переклад української наукової і технічної літератури. – Вінниця: Нова Книга, 2018. — 574 с.
4. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Підручник. — Вінниця: Нова Книга, 2008. — 512 с.
5. Костомаров В.Г. Языковой вкус эпохи. Из наблюдений над речевой практикой масс-медиа. – СПб.: Златоуст, 1999. – 319 с.
6. Рецкер Я. Й. Теория перевода и переводческая практика. – М.: Международные отношения, 1974. – 216 с.
7. Тихомирова Є.Б. Зв'язки з громадськістю: Навчальний посібник. – К.: НМЦВО, 2001. – 560 с.

Миронюк М. А.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Мосієнко О. В.

ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ КОМПАРАТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Художні тексти характеризуються образністю та емоційно-експресивною виразністю. Вони не є лінійними, їм притаманна багатшарова структура культурного коду країни. Щоб передати емоційну інформацію використовуються різні зображувально-виражальні засоби, одними з яких є компаративні фразеологічні одиниці. Насичуючи мову тексту фразеологізмами, в тому числі і компаративними фразеологічними одиницями, автори використовують мовні ресурси, які відображують історико-культурну спадщину нації, її національну культурну пам'ять.

Компаративні фразеологічні одиниці мають біполярну природу. Так, з одного боку, вони є компонентами мовної системи, які характеризуються єдністю і при відтворенні не формуються в мовленнєвому процесі, а

проговорюються автоматично як цілісні сполуки, а з іншого – це етнокультурний «генофонд» певної нації, який використовується мовцем при комунікації як співвідношення його емоційно-оцінного ставлення до предмета мовлення зі змістом фразеологічної одиниці крізь призму культурно-національного світобачення. Іншими словами, фразеологічні одиниці є найяскравішим відображенням особливостей повсякденного життя носіїв мови, їх мислення, та в певній мірі стереотипного уявлення про світ, що їх оточує. Тому питання адекватного перекладу фразеологічних одиниць, а саме їх відображення в іншому лінгвокультурному середовищі є суттєвим для перекладача та зумовлює актуальність нашого дослідження.

За визначенням О. Щепки, «компаративні фразеологічні одиниці – це стійкі, відтворювальні, частково або цілісно переосмислені експресивні одиниці мови, що мають формальні ознаки компаративності у вигляді порівняльних сполучників або інших порівняльних конструкцій»[1]. Компаративні фразеологічні одиниці (КФО) за структурною ознакою характеризуються бінарністю: виділяють «ліву» і «праву» частини, які з'єднані між собою порівняльним союзом. Наприклад: *as white as snow* – білий, як сніг; *as soft as butter* – м'який як віск; *(as) healthy as a horse* – здоровий, як віл.

Як правило у мовленні такі конструкції відтворюються за допомогою трьох взаємопов'язаних елементів: суб'єкта порівняння, об'єкта порівняння та самої основи порівняння. Ці складові з'єднуються між собою шляхом застосування таких порівняльних сполучників як *as*, *like* (як, мов, немов, наче). Дані сполучники є маркерами компаративних фразеологізмів, завдяки їм легко ідентифікувати порівняння в тексті. Наприклад: *(as) bland as oil (the man)*. В словнику КФО під редакцією Баранцева К. Т. [2] *(as) bland as oil* перекладається як (дуже) люб'язний, ввічливий, як шовковий. Суб'єктом порівняння у наведеному прикладі виступають *the man* (чоловік), основа порівняння – *bland* (ввічливий, люб'язний), порівняльна частина – *oil* (олія).

В перекладознавстві виділяють два способи перекладу КФО:

1. Фразеологічний

2. Нефразеологічний

Фразеологічний метод – це переклад компаративної фразеологічної одиниці одного лінгвокультурного середовища на компаративну фразеологічну одиницю іншого лінгвокультурного середовища, тобто переклад фразеологізма фразеологізмом.

Фразеологічними засобами вважають:

- 1) використання фразеологічного еквівалента;
- 2) використання неповного/часткового відповідника;
- 3) використання аналога;
- 4) застосування трансформацій.

Засобами нефразеологічних перекладу є:

- 1) вживання монолексемних відповідників;
- 2) калькування;
- 3) описовий переклад.

Розглянемо приклади застосування цих методів перекладу.

Використання фразеологічного еквіваленту є найкращим способом. Так, при перекладі КФО матиме такий самий образ і зміст як і в мові оригіналу. Наприклад: *(as) blind as a mole* – сліпий як крм; *(as) lithe as a cat* – спритний, як кішка; *(as) wise as Solomon* - мудрий, як Соломон. Наведені КФО при перекладі зберегли своє експресивно-стилістичне забарвлення. Синтаксична структура як в мові оригіналу, так і в мові перекладу є подібною. Образ в обох мовах є однаковим. Отже, можна зробити висновок про адекватність перекладу.

Спосіб перекладу фразеологічним аналогом ґрунтується на використанні таких КФО в мові перекладу, які за змістом збігаються з КФО мови оригіналу, проте мають за основу інший образ. Наприклад: *Fussy as a hen with chick* – носить як дурень з торбою. Ця КФО є частковим еквівалентом, адже при перекладі відбулися зміни в синтаксичній структурі та змінився образ. Так, в образі відбулося повне переосмислення: *hen-дурень, chick-торба*. А в синтаксичній структурі ми маємо такі зміни: в мові оригіналу структура КФО це прикметник + прислівник + іменник з артиклем + прийменник + іменник; а в

мові перекладу – дієслово + прислівник + іменник + прийменник + іменник. Проте, незважаючи на зміни в структурі та образі, зміст та емоційно-експресивність при перекладі передається достатньо чітко.

Описовий засіб перекладу це передача змісту КФО через вільне поєднання слів, тобто опис фразеологізму. Даний засіб скоріше тлумачить фразеологічну одиницю, ніж перекладає її. Наприклад: *It's just as likely as not – звичайно, згодом це може статися* [3]; *(as) common as dirt – самий звичайний, звичайнісінький*. В першому прикладі для перекладу застосовується прийом розкриття поняття. Звичайно, форма фразеологізму є відсутньою, проте такий переклад є ефективним, адже була використана мінімальна кількість словесних одиниць, що є важливою умовою при використанні описового засобу. В другому прикладі використання описового перекладу є необхідністю, адже в мові перекладу немає КФО, щоб відповідала би КФО мові оригіналу за змістом та експресивністю. При перекладі втрачається образність та виразність. Лаконічність та мальовничість в описовому перекладі також зникають.

Контекстуальна заміна має на меті знайти в мові перекладу таку КФО, яка має різні значення в мові перекладу та в мові оригіналу, проте чітко передає суть даної КФО в певному контексті. Також варто зазначити, що різновидом контекстуальних заміन можуть бути навіть монолексемні відповідники. Наприклад: *act like oil on (або upon) something – заспокоювати*; *(as) black as ink – похмурий, безрадісний*; *(as) gaunt as a grey-hound (або a greyhound) дуже худий, виснажений*. В першому прикладі переклад здійснено за допомогою дієслова, в другому та третьому – прикметників. Застосування монолексемних відповідників повністю усуває образність та вирівнює експресивне забарвлення компаративно фразеологічних одиниць.

Отже, під час перекладу КФО надзвичайно важливим є відтворення саме фразеологічного рівня мовної одиниці. Вибір методів та засобів перекладу залежить від особливостей КФО та контексту в якому вони вживаються, завдання перекладача полягає в тому, щоб зуміти розпізнати та передати їх сенс зі збереженням образності та виразності. При цьому важливо врахувати

багатошарову етнокультурну структуру КФО та зуміти відтворити її у новому лінгвокультурному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Щепка О. Типологія компаративних фразеологічних одиниць в українській і російській мовах: порівняльний аспект. *Лінгвістичні студії*, 2011, 23: 211-215. <http://litmisto.org.ua/?p=9167>
2. Баранцев К. Т. Англо-український фразеологічний словник. 2005. <https://nashol.biz/searchdoc/96119>
3. Тарасова А. В. Відтворення англійських компаративних фразеологізмів в українських перекладах. *Львівський філологічний часопис*, 2018, 3: 253-257. http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%A2%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.doc?id=614bc42d-0347-4864-aab8-f3eaac625a4a

Нехаєнко К.О.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Борисенко Н. Д.

ЛЕКСИЧНІ ОДИНИЦІ AVOCADO ТА ТОМАТО В ЕЛЕКТРОННИХ ТЛУМАЧНИХ СЛОВНИКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

На сучасному етапі розвитку лексикографії, однією з найважливіших проблем є вивчення структурної організації словників [1], загалом, та електронних словників, зокрема. Аналіз словників, а тим паче їх електронних версій, є актуальним, оскільки на часі є їхня класифікація принципів, за якими вони надають тлумачення слів окремих лексико-семантичних груп [2].

Для порівняння лексем *avocado* та *tomato* було обрано п'ять електронних тлумачних словників: Oxford [7], Collins [3], Macmillan [5], Cambridge [6] та Longman [4].